

Sivistystoimiala

SIVISTYSTOIMIALAN TALOUSARVIO 2027

Vastuuhenkilöt

Sivistysjohtaja
Opetuspäällikkö
Varhaiskasvuspäällikkö
Vapaa-aika- ja hyvinvointipäällikkö
Talous- ja hallintosiantuntija

Toiminnan kuvaus

Sivistystoimialaan kuuluvat varhaiskasvatuspalvelut, opetuspalvelut sekä vapaa-aika- ja hyvinvointipalvelut. Vapaa-aika- ja hyvinvointipalvelut koostuvat kirjasto- ja museopalveluista, nuoriso- ja liikuntapalveluista sekä hyvinvointi-, osallisuus- ja tapahtumapalveluista. Sivistystoimiala keskittyy omassa palvelutuotannossa lakisääteisten palvelujen järjestämiseen sekä toimii yksityisten ja kolmannen sektorin palvelutuottajien kumppanina. Palvelut tuotetaan lähialueilla tai keskitetysti. Omaa palvelutuotantoa täydennetään tarvittaessa yksityisillä ostopalveluilla.

TOIMINTA, TOIMINNAN JA TOIMINTAYMPÄRISTÖN MUUTOKSET VUONNA 2027 JA PERUSTELUT MUUTOKSILLE

Sivistystoimiala

Orimattilan sivistystoimialan visiona on olla liikkuva ja lukeva Orimattila – vireä, rohkea ja eteenpäin katsova sivistyskaupunki, jossa jokaisella on mahdollisuus voida hyvin.

Sivistystoimiala perustehtävänä on varmistaa laadukkaat varhaiskasvatus-, opetus-, kulttuuri-, liikunta-, nuoriso- ja hyvinvointipalvelut Orimattilan asukkaille ja täällä toimiville yhteisöille. Meidän tehtävämme on luoda edellytykset sille, että jokainen voi kasvaa, oppia, liikkua, harrastaa, osallistua, tulla kuulluksi ja kohdata muita.

Sivistystoimialan toimintaympäristö on muuttunut ja muuttuu myös tulevaisuudessa merkittävästi. Väestörakenteen kehitys vaikuttaa palvelutarpeisiin. Lasten ja nuorten määrän muutokset heijastuvat varhaiskasvatukseen ja opetuspalveluihin, samalla kun koko kunnan väestörakenne monimuotoistuu. Palveluverkon kehittäminen on edelleen perusteltua. Sivistyspalveluiden toimitilojen tulee olla terveitä, turvallisia ja tarkoituksenmukaisia. Samaan aikaan kuntatalouden paineet korostavat tarvetta käyttää resursseja entistä vaikuttavammin ja kohdentaa palvelut oikein, kun valtion-osuusrahoitus pienenee.

Yhteiskunta digitalisoituu nopeasti. Teknologinen kehitys ja tekoälyn yleistyminen muuttavat oppimisen, työn tekemisen ja osallisuuden edellytyksiä. Sivistystoimialan tehtävänä on varmistaa, että kuntalaisilla on valmiudet toimia muuttuvassa maailmassa sekä mahdollisuudet jatkuvaan oppimiseen läpi elämän. Lisäksi lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin liittyvät haasteet ovat lisääntyneet, mikä korostaa ennaltaehkäisevän työn, yhteisöllisyyden ja moniammatillisen yhteistyön merkitystä. Perheiden tukeminen, saumattomien oppimispolkujen rakentuminen ja mielekäs vapaa-ajan tekeminen ovat toimialan toiminnan ydintä. Tätä työtä on tehtävä yhteistyössä Päijät-Hämeen hyvinvointialueen, paikallisten yhdistysten ja seurojen sekä esimerkiksi muiden Päijät-Hämeen kuntien kanssa.

Näiden muutosten keskellä sivistystoimialan näkökulma laajenee perinteisestä oppimisen järjestämisestä koko kunnan elinvoiman, hyvinvoinnin ja osallisuuden vahvistamiseen. Sivistyspalvelut eivät ole vain palveluita käyttäville asukkaille, vaan sivistyspalvelut rakentavat koko Orimattilan tulevaisuutta yhteistyössä muiden toimialojen kanssa.

Sivistystoimialan tavoitteena on rakentaa hyvinvoivaa, osaavaa ja aktiivista yhteisöä, jossa jokaisella asukkaalla on mahdollisuus oppia, osallistua ja kehittyä koko elämänsä ajan. Tavoitteena on, että sivistyspalvelut tukevat kuntalaisten hyvää elämää kaikissa elämänvaiheissa ja vahvistavat kunnan veto- ja pitovoimaa.

Toimialan vuosien 2027-2029 keskeisiä tavoitteita ovat lasten ja nuorten oppimisen, kasvun ja hyvinvoinnin vahvistaminen. laadukkaiden ja kustannustehokkaiden palvelujen turvaaminen muuttuvassa väestö- ja taloustilanteessa, digi-

taolisten ratkaisujen ja tekoälyn hyödyntäminen oppimisessa, palveluissa ja johtamisessa sekä palvelujen vaikuttavuuden vahvistaminen sekä resurssien tehokas käyttö.

Sivistystoimialan tulevaisuuden suuntaa voidaan kuvata siirtymänä oppimisesta asukkaisiin: tavoitteena on vahvistaa kuntalaisten hyvinvointia, osaamista ja osallisuutta sekä rakentaa koko kunnan menestystä, irrallisten palvelujen tuottamisen sijaan.

Varhaiskasvatuspalvelut

Toiminta

Varhaiskasvatusta järjestetään sekä kunnallisena että ulkoisena tuotantona palvelusetelillä. Ruotsinkielinen varhaiskasvatus tuotetaan ostopalveluna. Varhaiskasvatukseen budjetoidaan myös lakisääteinen kotihoidon tuki samoin kuin yksityisen hoidon tuen mukaiset kuluerät.

Kunnallisessa varhaiskasvatukseen luotu pedagoginen tiedolla johtamisen malli ja laadunhallinnan rakenne tuottavat säännöllisesti yhä uusia onnistumisia lasten hyvinvoinnin ja oppimisen edistämiseksi. Pedagogiset tavoitteet asetetaan talousarviovuonna alkavalle toimintakaudelle 2027-2028. Tällöin kiinnitetään edelleen ja erityisesti huomiota lasten liikkumattoman toiminnan osuuden vähentämiseen sekä arjen keskeisten ja aikaa vievien perustoimintojen, kuten esimerkiksi eteistilanteiden, pedagogiseen toteuttamiseen. Varhaiskasvatusyksiköiden lukevan toimintakulttuurin käytäntöjä vahvistetaan päivittämällä varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kulttuurikasvatussuunnitelma. Varmistamme yhtenäisen ruokakasvatuksen toimintatavan kiinnittämällä huomiota siihen, että ruokailutilanteet ovat pedagogisesti tavoitteellisia sekä lasten osallisuutta vahvistavia. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sekä kiusaamisen ehkäisyn menetelmiä kartoitetaan, yhteensovitetään ja kehitetään systemaattisesti, ja henkilöstön osaamista niiden käytössä vahvistetaan koulutusten avulla.

Varhaiskasvatuspalveluissa tavoitellaan asiakas- ja työvuorosuunnittelujärjestelmän uudistamista ensi vuoden aikana, siten että uuden järjestelmän tuotantokäyttö toteutuisi kesäkuussa. Nykyisten ratkaisujen jatkuvan palvelun kustannukset ovat hankittavaa järjestelmää korkeammat, ja sopimuksen jatkaminen edellyttäisi lisäinvestointeja toiminnallisuuksien ja käytettävyyden parantamiseksi. Uudelta ratkaisulta tavoitellaan tehokkuutta, sujuvuutta ja toimintavarmuutta sekä kokonaisuutena elinkaarikustannuksiltaan taloudellisesti edullista vaihtoehtoa. Järjestelmän käyttöönoton yhteydessä raportointi ja tiedolla johtaminen tehostuvat sekä toimintatavat yksiköissä yhtenäistyvät.

Vanhemmuuden tuen palveluvalikoimaa kehitetään yhteistyössä eri toimijoiden kanssa, ja monialaista yhteistyötä hyödynnetään lapsen hyvinvoinnin, kasvun ja oppimisen tukemisessa. Varhaiskasvatuksen sosionomit osallistuvat Sujuvan arjen lainaamo -työpajoihin, ja esiopetuksen opiskeluhuolto toteutuu suunnitelmien mukaisesti. Hyvinvointialueen tuottama perhekeskustiimimalli vakiinnutetaan osaksi varhaiskasvatuksen toimintakäytäntöjä silloin, kun lapsen yksilöllinen tuen tarve sitä edellyttää.

Varhaiskasvatuksen apulaisjohtajamallia valmistellaan käyttöönotettavaksi elokuusta alkaen. Tavoitteena on vastata varhaiskasvatusyksiköiden välisten etäisyyksien, hallinnollisen työn ja johtamiskokonaisuuksien aiheuttamiin haasteisiin. Malli vahvistaa pedagogista ja henkilöstöjohtamista sekä lisää esihenkilöiden läsnäoloa päiväkotien arjessa. Jaetun johtajuuden on todettu tukevan johtajien työhyvinvointia, parantavan työn hallintaa sekä vahvistavan koko työyhteisön hyvinvointia. Kohdennetuilla työyhteisövalmennuksilla vahvistetaan yhteistä toimintakulttuuria, yhteistyötä ja työyhteisöjen kehittämistä sekä tuetaan henkilöstön valmiuksia toimia muuttuvassa toimintaympäristössä.

Talous

Varhaiskasvatuspalveluiden toimintatuotot ovat noin 451 000 euroa ja kasvua edelliseen vuoteen verrattuna on noin 48 000 euroa. Myyntituottoja, joka on ulkopaikkakuntien laskutusta, korotetaan. Koulutuksellisen tasa-arvorahoituksen osuuden ennakoidaan vähenevän talousarviovuonna.

Varhaiskasvatuspalveluiden toimintakulut ovat ulkoiset erät huomioiden noin 10 miljoonaa euroa, ja ne nousevat noin 240 000 euroa verrattuna vuoden 2026 talousarvioon. Varhaiskasvatukseen osallistuvien lapsimäärä ole juurikaan vähentynyt. Syynä tähän on osallistumisasteen nouseminen erityisesti nuorimmassa ikäryhmässä, joka on myös kustannuksiltaan suurempaa.

Palkkakulujen kasvua, joka on noin 270 000 euroa, selittävät yleispalkankorotukset sekä Virenojan päiväkodin ensimmäisen lapsiryhmän henkilöstökuluvaikutus. Virenojan päiväkodin elokuussa avautuva toisen lapsiryhmän henkilöstö-

kulut toteutetaan sisäisin, olemassa olevin palkkavarauksin. Tämä tarkoittaa lapsiryhmärakenteen tiivistämistä muualla kunnallisessa palveluverkossa, erityisesti keskustan alueella. Lapsikohtaisen tuen resurssiin varaudutaan edelleen myös määräaikaisilla palkkavarauksilla.

Sijaiskuluihin, sisältäen sairausajan sijaiset, varatut määrärahat säilytetään vuoden 2026 tasossa. Sairauspoissaolojen määrä kääntyi laskuun kuluvan vuoden alkupuoliskolla. Sairauspoissaolojen ennaltaehkäisyyn jo sovittuja toimenpiteitä, kuten influenssarokotteita, hygieniaratkaisuja ja työyhteisövalmennuksia tullaan jatkamaan täysimääräisesti.

Nykyistä palveluverkkoa sopeutetaan huomioiden Virenojan päiväkodin laajeneminen ja tarve turvata riittävä asiakaspohja ja toimintaedellytykset myös yksityisille päiväkodeille Orimattilassa. Palveluseteliin on budjetoitu kokonaisuudessaan 100 000 euroa vähemmän perustuen kuluvan vuoden toteumaan ja kevätkauden ryhmärakenteisiin. Avustuksiin ei tehdä muutoksia. Muissa toimintakuluissa on huomioitu varhaiskasvatuksen hallinnon ja konsulttivien erityisopettajien työtilan ulkoisen vuokran poistuminen.

Opetuspalvelut

Toiminta

Orimattila opetuksen järjestäjänä vastaa siitä, että oppivelvollisille järjestetään perusopetusta ja lukio-opetusta. Ruotsinkielinen perusopetus ostetaan Lahdesta. Opetuksen järjestäminen perustuu perusopetus- ja lukiolakiin, -asetuksiin ja opetussuunnitelman perusteisiin. Keskeisiä arvoja opetuksen järjestämisessä ovat yhdenvertaisuus, tasa-arvo ja saavutettavuus.

Opetuspalveluiden toiminnan painopisteenä on lasten ja nuorten hyvinvoinnin, osaamistason ja oppimistulosten vahvistaminen. Oppilaat saavat laadukasta opetusta, yhdenmukaisen arviointiperustan, vahvemman polun jatko-opintoihin sekä valmiuksia toimia muuttuvassa yhteiskunnassa. Lukuvuoden aikana panostetaan edelleen liikunnallisen elämäntavan edistämiseen ja aktiivisen pedagogiikan lisäämiseen osana koulujen toimintakulttuuria. Tavoitteena on lisätä oppilaiden fyysistä aktiivisuutta, kouluhyvinvointia ja oppimista tukevia toimintatapoja. Oppilaiden aktiivisuuden, osaamistason sekä oppimistulosten kehittämisessä kiinnitetään erityistä huomiota laajan kysely- ja arviointitiedon hyödyntämiseen ja pedagogisen johtamisen vahvistamiseen. Lukutaidon edistämisen toimenpiteenä laaditaan yhteistyössä kirjasto- ja kulttuuripalvelujen kanssa lukutaitostrategia ja hankitaan koulutulokkaille omat aapiset lukuinnon lisäämiseksi. Koululuon kiinnittymistä tuetaan kehittämällä edelleen poissaoloihin puuttumisen mallia ja yhteistyötä opiskeluhoitopalvelujen kanssa.

Opetuksen elävöittämistä ja oppimisen innostavuutta lisätään yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Oppilaille järjestetään muun muassa elämyksellisiä ja tutkivaa oppimista tukevia kokemuksia Tähtikallion havaintokeskuksen vierailujen ja Tiedeluokka SOLU -vierailujen käynnistämällä sekä kehittämällä Lahden junnuyliopistoyhteistyötä. Lisäksi yläkoulussa käynnistetään LUMATE-polku, jonka tavoitteena on vahvistaa luonnontieteiden, matematiikan ja teknologian osaamista sekä lisätä kiinnostusta lukio-opiskeluun Orimattilassa.

Lukion vetovoimaa vahvistetaan kehittämällä opetusta, kurssitarjotinta, oppimisympäristöjä ja opiskelijoille tarjottavia mahdollisuuksia yhteistyössä korkeakoulujen, työelämän ja muiden sidosryhmien kanssa. Yhteistyökumppanuuksia haetaan myös seuraavan asteen oppilaitoksista. Tavoitteena on turvata laadukas toisen asteen koulutus ja vahvistaa oman lukion asemaa houkuttelevana opiskelupaikkana.

Opetuspalveluissa vahvistetaan varautumis-, valmius- ja turvallisuuskulttuuria osana jokapäiväistä toimintaa. Tavoitteena on lisätä henkilöstön ja oppilaiden turvallisuusosaamista sekä kehittää myös toimintavalmiuksia erilaisissa häiriö- ja poikkeustilanteissa. Samalla tuetaan henkilöstön työhyvinvointia lisäämällä resilienssiä ja kykyä toimia muuttuvassa toimintaympäristössä. Opetushenkilöstön osaamista kehitetään suunnitelmallisella täydennyskoulutuksella. Koulutuksissa painottuvat turvallisuus, tulevaisuustaidot, digitaalinen osaaminen sekä oppimisen tuen uudistunut toimintaympäristö. Näin vahvistetaan henkilöstön valmiuksia vastata opetuksen ja yhteiskunnan muuttuviin tarpeisiin.

Opetuspalveluissa edistetään oppivan organisaation toimintakulttuuria, jossa hyviä käytäntöjä ja onnistumisia tunnustetaan, jaetaan ja hyödynnetään systemaattisesti. Tavoitteena on vahvistaa yhteiskehittämistä, tiedon jakamista sekä jatkuvaa oppimista koulujen, henkilöstön ja muiden palvelualueiden välillä, jotta palveluiden laatu ja vaikuttavuus kehittyvät pitkäjänteisesti.

Digitaalisen toimintaympäristön kehittämistä jatketaan lisäämällä sähköisiä palveluja, digitaalista osaamista sekä varmistamalla tietosuojan ja tietoturvan ajanmukaisuus. Oppimisympäristöjä, kalustoa ja oppimisvälineistöä uudistetaan suunnitelmallisesti vastaamaan opetussuunnitelman tavoitteita ja muuttuvia oppimisen tarpeita. Kansainvälisyystoimintaa kehitetään kasvattamalla Erasmus+ -ohjelman tarjoamia yhteistyö- ja liikkuvuusmahdollisuuksia.

suuksia. Kansainvälisten verkostojen avulla vahvistetaan sekä henkilöstön että oppilaiden osaamista, kielitaitoa, kulttuurista ymmärrystä ja eurooppalaista yhteistyötä.

Talous

Opetuspalveluiden toimintatuottojen arvioidaan kasvavan talousarviovuonna noin 183 000 euroa (+13,6 %) edelliseen vuoteen verrattuna. Kasvua selittävät eniten kotikuntakorvaukset, joiden oletetaan pysyvän nykyisellä tasolla.

Henkilöstökulujen arvioidaan kasvavan noin 420 000 euroa (+3,2 %). Kasvu johtuu pääasiassa valtakunnallisista palkankorotuksista sekä opetuksen järjestämiseen kohdistuvista henkilöstölisäyksistä. Henkilöstöresursseja vahvistetaan oppimisen tuen lainsäädäntöuudistuksen toimeenpanemiseksi perusopetuksen erityisluokanopettajan sekä sijoitusyksikön erityisluokanopettajaresursilla sekä opetuksen erityisasiantuntijalla.

Henkilöstökulujen kasvua tasapainottaa palveluverkon tiivistämisestä aiheutuva henkilöstötarpeen väheneminen, joka on huomioitu talousarvion palkkamenoissa. Henkilöstörakennetta sopeutetaan toiminnan muutoksiin siten, että opetuksen laatu, yhdenvertaiset palvelut ja lakisääteiset velvoitteet voidaan turvata käytettävissä olevien resurssien puitteissa.

Palvelujen ostojen arvioidaan kasvavan merkittävästi, yhteensä noin 654 000 euroa (+20,0 %) edellisvuoteen verrattuna. Kasvua aiheuttavat erityisesti kotikuntakorvausmenojen lisääntyminen, Kuntola-yksiköltä hankittavan koulunkäynninohjauspalvelu, koulukuljetusten kustannusten nousu, sähköisten palvelujen lisääminen, sairaalakoulupalvelun kustannusten korjaus oikealle tasolle. Koulukuljetusmenoihin kohdistuu sekä sopimusten mukaisista indeksikorotuksista että kuljetuskapasiteetin lisätarpeesta johtuvaa kustannuspainetta.

Kaluston ja opetusvälineistön suunnitelmallista uudistamista jatketaan oppimisympäristöjen ajanmukaistamiseksi ja opetuksen laadun tukemiseksi. Kalusto- ja välinehankintojen määrärahojen kasvu aineissa, tavaroissa ja tarvikkeissa on noin 62 000 euroa (+13,5%). Investoinneilla varmistetaan opetuksen tarkoituksenmukaiset työvälineet sekä digitaalisten oppimisympäristöjen kehittäminen.

Talousarviovuoden määrärahoilla tuetaan opetuspalveluiden strategisia tavoitteita, kuten oppilaiden oppimistulosten vahvistamista, liikunnallisen elämäntavan edistämistä, henkilöstön osaamisen kehittämistä sekä turvallisen ja hyvinvointivan oppimisympäristön ylläpitämistä. Talouden suunnittelussa on pyritty tasapainottamaan lainsäädännön muutoksista aiheutuvat velvoitteet, toiminnan kehittämistarpeet sekä palveluverkon muutosten kautta saavutettavat tehokkuushyödyt pitkän aikavälin taloudellisen kestävyysvarmistamiseksi.

Vapaa-aika- ja hyvinvointipalvelut

Toiminta

Vapaa-aika- ja hyvinvointipalvelualueen tavoitteena on tuottaa laadukkaita, ajan hermolla olevat ja mielekkäitä palveluita Orimattilan alueen vapaa-ajan viettoon. Palvelualue koostuu museon ja kirjaston, kulttuurin, liikuntatoimen, nuorisotyön ja hyvinvoinnin muodostamasta kokonaisuudesta. Lisäksi toteutetaan senioreille suunnattua toimintaa ja tuotetaan yhteistyössä Kansalaisopisto Wellamon kanssa taiteen perusopetuksen ja vapaan sivistyksen palveluita.

Palvelualueella työskentelee talousarviovuonna 6 perintövaroilla palkattua työntekijää sekä määräaikainen hanketyöntekijä.

Talousarviovuonna 2027 palvelualueen toimintaa kehitetään tiimiorganisaatiomallin mukaan lähiesihenkilötyötä vahvistaen. Palveluita kehitetään tiedolla johtaen asiakaspalvelun laatua kehittäen. Toimiala lisää yhteistä tekemistä ja yhteiskehittämistä eri palveluyksiköiden välillä vahvistaen eri asukasryhmien tavoittamista, resurssiviisasta tekemistä ja ammatillista synergiaa. Tapahtumia ja perustoimintaa tuotetaan kuntalaiset huomioiden yhdessä erilaisten verkostojen ja yhdistysten kanssa.

Orimattilan museo hakee valtionosuuksien piiriin pääsyä loppuvuonna 2026. Mahdollinen valtionosuuksien piiriin pääsyn valmistelu alkaa Orimattilan museolla vuoden 2027 aikana. isäksi kirjastotoimiala laatii lukutaitostrategian.

Liikuntapalveluiden toimintaa suunnataan lasten ja nuorten liikunnallisen elämäntavan lisäämiseen sekä terveytensä kannalta vähän liikkuviin kuntalaisiin. Liikuntapalveluiden toimintatuottojen maltillisen kasvun odotetaan jatkuvan vuonna 2027 kahvion, uimahallin ja kuntosalin myyntituottojen myötä. Toimintakuluja kasvattaa mm. energian ja veden hinnan nousu.

Nuorisopalveluissa toimintavuosi 2027 tuo mukanaan uuden yhteistyön mahdollisuuksia ja toiminnan kehittämistä, kun nuorisopalveluiden toiminta keskitetään saman katon alle uuteen nuorisotilaan Erkontie 4.n. Lisäksi Orimattilan ohjaamotoiminta alkaa.

Hyvinvointi-, osallisuus- ja tapahtumapalveluita työllistävät vuoden 2027 alussa käyttöön otettava Laaja hyvinvointi-suunnitelma 2027-2030 sekä uusi osallisuusohjelma. Ohjelmia koordinoidaan koko kaupunkiorganisaatiossa. Tapahtumapalvelut tuottavat yhteistyössä koko palvelualueen kanssa turvallisia, mielekkäitä ja maksuttomia elämyksiä Orimattilaan.

Koko toimialalla tarkastellaan digitalisaation mahdollisuuksia prosessien kehittämisessä ja palveluiden saatavuudessa.

Talous

Ulkoisten toimintatuottojen odotetaan kasvavan talousarviovuonna 2027 n.22%. Tuottojen summan odotetaan olevan 597 100€ ja kasvua n.109 000€ edellisvuoden talousarvioon verrattuna. Kasvua tulee olemaan mm. uimahallin ja kuntosalin pääsymaksuissa, Areenan kahvion palveluissa sekä tilavuokrissa. Myös muiden maksullisten palveluiden, kuten taidemuseon, erilaisten retkien ja maksullisten tapahtumien, kuten nuorten syyslomaretkien tai senioritoiminnan teatteriretkien osallistumismaksujen osalta odotetaan maltillista kasvua. Toimiala järjestää edelleen kattavasti myös kaikille kuntalaisille saavutettavia, maksuttomia tapahtumia ja kulttuuria.

Toimintakulut kasvavat kokonaisuudessaan vuoden 2026 kokonaismenoarviosta 2 303 000€ n. 169 000€. Kokonaismenot ovat talousarviossa 2027 palvelualueella 2 472 926€. Henkilöstökuluissa kasvua on maltillisesti, n.3%. Merkittävämpää kasvua tuovat palveluiden ostot, sekä muut toimintakulut. Tätä kasvua selittää osaltaan yleinen hintatason nousu, kohonneet ulkoalueiden ja kiinteistöjen kunnossapito- ja jätehuoltokulut sekä sähkön ja veden hinnan nousu.

Hallintopalvelut

Toiminta

Sivistystoimialan hallintopalveluissa koordinoidaan yhteisten hallinnollisten palveluiden järjestämistä, kuten talous-, hankinta-, tietohallinto- ja asiakirjahallintoa sekä päätöksentekoon liittyviä tehtäviä. Tavoitteena on tehostaa toimintaa ja yhtenäistää käytäntöjä. Palvelun tehtävänä on varmistaa hallinnon sujuvuus, yhdenmukaiset toimintatavat, tehokas resurssien käyttö sekä toiminnan lainmukaisuus. Hallintopalveluiden avulla tuetaan myös palvelualueiden toimintaa ja mahdollistetaan keskittyminen perustehtäviinsä.

Vuonna 2027 sivistystoimialan hallintopalveluiden toiminnan kehittämisen painopisteinä ovat hallinnonprosessien tehostaminen, vastuiden ja tehtäväkuvien jäsentäminen sekä koulukuljetusten sujuvuuden ja kustannustehokkuuden varmistaminen uuden liikennöitsijäkilpailutuksen yhteydessä. Lisäksi toimialan esihenkilötyön ja johtamisen kehittämiseen tullaan panostamaan.

Talous

Hallintopalveluiden talouden keskeisimmät muutokset tulevalle talousarviokaudelle henkilöstömenojen puolella ovat palkka- ja henkilöstösihteerin siirtyminen konsernihallinnon alaisuuteen sekä toimialan koulukuljetusten palvelujen ostoista hallinnolle kohdistettu varaus vakituisen liikennesuunnittelijan palkkaamiseksi (arvioitu vuosipalkka noin 49 200 euroa). Näiden muutosten kokonaisvaikutus palkkakustannuksiin on noin -22,1 %. Mikäli tämä henkilöllisyys ei toteudu, palautetaan varaus palvelujen ostoihin.

Muiden menojen osalta hallintopalveluissa on varauduttu kaupunkitasoisista järjestelmä uudistuksista sivistystoimelle kohdistuviin kustannuksiin. Vastavuoroisesti muita palvelujen, aineiden ja tavaroiden ostojen varauksia on vähennetty. Kokonaisuudessaan palvelujen ostot kasvavat noin 49,4 %.

Suunnitteluvuodet 2028-2030 - keskeiset toiminnan linjaukset ja muutokset kehittämisohjelman mukaisesti

Suunnitteluvuosina sivistystoimialan palvelutuotannossa on keskeistä lasten, nuorten, perheiden ja kaupunkilaisten hyvinvoinnin edistäminen tarkoituksenmukaisen palveluverkon ja talouden mahdollistamissa puitteissa. Väestörakenteen muutos edellyttää ennakoivia ja suunnitelmallisia toimenpiteitä, jotta kaupungin asukkaille voidaan turvata laadukkaat sivistyspalvelut valtionosuuksiin ja verotuloihin nojaavan rahoituspohjan heikentyessä.

Kevään 2027 eduskuntavaalien jälkeen mahdolliset uudet avaukset sivistystoimialan lakimuutoksiin tulevat vaikuttamaan tulevien vuosien palveluihin ja resurssitarpeisiin. Ennakoidaan, että mm. kotihoidontuki- ja koulutuslainsäädäntöön olisi tulossa muutoksia. Näillä muutoksilla voi olla suuriakin vaikutuksia palvelutarpeeseen ja palveluiden järjestämisen toimintatapoihin.

Useissa sivistystoimialan käyttämissä rakennuksissa on tiedostettu olevan toiminnallisia sekä rakennusten kuntoon liittyviä haasteita. Rakennusten toiminnallisuus, sijainti ja kunto eivät täysin vastaa enää kokonaisuutena tulevaisuuden haasteita.

Palveluverkon tarkastelua ja toimintojen keskittämistä puoltavat myös monet toiminnan laatuun ja kehittämiseen liittyvät näkökulmat. Näitä ovat esimerkiksi riittävien yksikkökohtaisten resurssien lisäksi jatkuvasti lisääntyvä oppimisen tuen ja oppilashuollon tarve sekä osaavan ja pysyvän henkilöstön saatavuus. Mitä hajanaisempi palveluverkko on, sitä enemmän esimerkiksi eri yksiköissä työskentelevien ammattilaisten aikaa kuluu matkustamiseen paikasta toiseen. Suuremmissa yksiköissä voidaan paremmin turvata resurssien määrä ja laatu sekä osaamisen kehittyminen jatkuvassa moniammatillisessa yhteistyössä. Palveluverkkoratkaisut mahdollistavat myös hallinnollisten toimintojen tehostamista sekä digitalisaatioon liittyvien infrastruktuuri-, laite- ja tukipalveluiden hankintoja ja organisointia. Myös koulun aamu- ja iltapäivätoimintaa sekä lasten monipuolista harrastustoimintaa koulupäivien yhteyteen on mahdollista organisoida paremmin tiiviimmässä palveluverkossa.

Painopisteet tuleville vuosille ovat palveluiden parempi hallinta, suunnitelmallisuus ja ennakoitavuus. Digitaalisuuden edistäminen ja viestinnän kehittäminen pitkäjänteisesti haastavat toimialaa uudistumaan. Osallisuuden kehittäminen ja asukkaiden aktiivisuuden tukeminen ovat keskeisiä tavoitteita, jotka painottuvat lapsiin ja nuoriin. Kaupungin rooli muuttuu tulevaisuudessa yhä enemmän mahdollistajaksi. Vaikuttavuuden mittaamista, ei vain suoritteiden, tulee kehittää, jotta toimenpiteiden tulokset saadaan näkyviksi ja toimintaa voidaan jatkuvasti parantaa.

Toimialalla tulee entisestään nousemaan tarpeita varautumisen ja valmiuden kehittämiseen. Sivistystoimialalla varhaiskasvatus- ja opetuspalveluissa on palveluiden laaja järjestämisvelvollisuus myös poikkeusoloissa. Vapaa-aika- ja hyvinvointipalveluihin kohdentuu myös varautumisen ja valmiuden tehtäviin esimerkiksi henkisen hyvinvoinnin ja ennakoinnin näkökulmasta.

Osallistavan organisaatikuttuurin merkitys tulee korostumaan entisestään. Vuorovaikutteinen ja avoin toimintakulttuuri rakennetaan pitkäjänteisellä, osallistavalla ja arvostavalla työotteella. Osallistavasta suunnittelusta tulee yleinen toimintatapa ja esimerkiksi palvelumuotoilun keinoin kehitetään sekä olemassa olevia että uusia palveluita. Samassa yhteydessä syntyy uusia kumppanuuksia nykyisten rinnalle.

Tuloarviot ja määrärahat

Sivistystoimiala (ulkoiset + sisäiset)	TP 2025	ALKUP. TA 2026	(Ulkoiset) TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimintatuotot	3 234 055	2 669 830	2 574 500	0	0
Myyntituotot	1 716 279	1 124 740	1 526 000	0	0
Maksutuotot	615 986	638 690	631 000	0	0
Tuet ja avustukset	568 355	572 700	360 200	0	0
Muut toimintatuotot	333 435	333 700	57 300	0	0
Toimintakulut	-45 851 529	-44 528 030	-31 584 956	0	0
Henkilöstökulut	-20 318 559	-21 467 540	-21 952 766	0	0
Palkat ja palkkiot	-16 918 021	-17 813 930	-18 199 838	0	0
Henkilösivukulut	-3 400 538	-3 653 610	-3 752 928	0	0
Eläkekulut	-2 915 789	-3 054 390	-3 144 898	0	0
Muut henkilösivukulut	-484 749	-599 220	-608 030	0	0
Palvelujen ostot	-10 846 353	-11 842 340	-7 224 880	0	0
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-727 018	-815 680	-887 380	0	0
Avustukset	-698 390	-728 000	-763 000	0	0
Muut toimintakulut	-13 261 209	-9 674 470	-756 930	0	0
Toimintakate	-42 617 474	-41 858 200	-29 010 456	0	0

Tulosaluekohtaiset

Liite.

Taktiset tavoitteet

Strateginen tavoite	Taktinen tavoite	Mittari ja tavoitetaso
Elämän ja yrittämisen yhteistyöalusta	Liikkuva ja lukeva yhteisöllinen kylien kaupunki 1. Vahvistamme yhteisöllisyyttä ja osallisuutta 2. Rakennamme aktiivista yhteistyötä ja uudenlaisia kumppanuuksia 3. Lisäämme kuntalaisten liikunnallisuutta, arjen aktiivisuutta ja kulttuuria läpi elämän	
Älykkäät ja tarvetta vastaavat palvelut	Kaikkien asukkaiden hyvinvointia rakentava sivistyskaupunki 1. Tuotamme yhdenvertaisia, laadukkaita ja resurssiviisaita palveluita 2. Johdamme tiedolla toimintaympäristön muutokset huomioiden	
Henkilöstö - Orimattilan sydän	Sivistystoimialan vahvuus on osaa-va ja sitoutunut henkilöstö 1. Kehitämme yhteistä toimintakulttuuria ja teemme onnistumiset näkyväksi 2. Tuemme henkilöstön muutostietoisuutta ja ratkaisukeskeistä ajattelua valmentavalla johtamisotteella 3. Viestimme avoimesti, aktiivisesti ja vastuullisesti	

Operatiiviset tavoitteet

Operatiivinen tavoite	Mittari ja tavoitetaso
Liikkuva ja lukeva yhteisöllinen kylien kaupunki <i>Varhaiskasvatuspalvelut</i> Toteutamme perustoiminnot ja siirtymät pedagogisesti tavoitteellisina, lapsen hyvinvointia, oppimista ja osallisuutta tuken. Tarkastelemme arjen käytäntöjä liikkumisen näkökulmasta ja vähennämme suunnitelmallisesti tarpeetonta paikallaanoloa. <i>Opetuspalvelut</i>	<i>Varhaiskasvatuspalvelut</i> Perustoiminnot -Valssi arviointityökalun määrällisen keskiarvon todetaan olevan syksyllä tasolla hyvä, vähintään 3.7/5 Kehittävä Palaute mittari analyysin (OSRAC-P) osoittaa lapsen liikkumattoman toiminnan osuuden vähentyneen vähintään 3 prosenttiyksikköä. <i>Opetuspalvelut</i> Lukiolle on laadittu markkinointisuunnitelma ja sitä kehitetään.

Operatiivinen tavoite	Mittari ja tavoitetaso
Lisäämme lukion vetovoimaa ja yhteistyötä. Vahvistamme lasten ja nuorten lukutaitoa sekä liikunnallista elämäntapaa. <i>Vapaa-aika- ja hyvinvointipalvelut</i> Toimialalla edistetään kaikenlaista omaehtoista aktiivisuutta ja osallistumista sekä panostetaan vähän liikkuvien tavoittamiseen. Seura-, yhdistys- ja kyläyhteistyötä vahvistetaan, vapaaehtoistoimintaa kehitetään. Lukutaitostrategia laaditaan.	Lukiolla on yhteistyötä alueen muiden oppilaitosten kanssa ja vähintään yksi uusi kumppanuus esim. yliopistoista/korkeakouluista. Lukion LUMATE-polkutyö on suunniteltu yläkouluun. Lukutaitostrategia on laadittu yhteistyössä kulttuuripalvelujen kanssa. Kouluterveyskyselyn liikuntaa ja hyvinvointia koskevat tulokset ovat aiempaa kyselyä (2025) paremmat. Move-mittausten tulokset ovat edellisvuotta paremmat. Jokaisella koululla on pitkä välitunti sekä ohjattua välitunti-toimintaa. Koulumatkansa kävelevien ja polkupyöräilevien oppilaiden määrä kasvaa. <i>Vapaa-aika- ja hyvinvointipalvelut</i> Järjestetyt tapahtumat 200 Liikuntaneuvonnan asiakkaat 220 Toimialan vapaaehtoisten määrä 10 Seura-, yhdistys- ja kylätapaamiset toimialalla 6 Lukutaitostrategia on laadittu.
Kaikkien asukkaiden hyvinvointia rakentava sivistyskaupunki <i>Varhaiskasvatuspalvelut</i> Hyödynnämme järjestelmä uudistusta toimintaprosessien selkeyttämiseen, automatisointiin ja yhdenmukaistamiseen asiakas- ja resurssihallinnassa, laskutuksessa sekä viestinnässä. Vahvistamme turvallisuustietoisuutta sekä yhdenmukaisia toimintatapoja varhaiskasvatuksessa. Kehitämme varautumista ja valmiutta ennakoida sekä hallita erilaisia häiriö- ja poikkeustilanteita. <i>Opetuspalvelut</i> Toteutamme hyvinvointia edistäviä toimintatapoja, jotka tukevat oppilaiden turvallisuutta, yhteisöllisyyttä, aktiivisuutta ja koulukiinnittymistä. Vahvistamme oppimistuloksia ja osaamistasoa. Ylläpidämme ajantasaisia turvallisuus- ja varautumiskäytäntöjä.	<i>Varhaiskasvatuspalvelut</i> Toiminnanohjausjärjestelmän käyttöönottoa varten on luotu projektisuunnitelma ja osoitettu resurssit. Käyttöönotto on toteutunut aikataulussa. Siirtymää ja uuden järjestelmän toimivuutta on arvioitu. Turvallisuuden vuosikello ja toimintatapaohjeistus on dokumentoitu turvallisuuskortteina. Valmiussuunnitelma on kirjattu ja tarkentunut osana kaupunkitasoista varautumisen suunnitelmaa ja rakennetta. <i>Opetuspalvelut</i> Kouluterveyskyselyn yleinen tyytyväisyysdentunne on lisääntynyt edellisestä kyselystä (2025). KiVa-kyselytulokset ovat paremmat edellisvuoteen nähden. Oppilaiden poissaolot ovat vähentyneet. Koulujen oppimisen arviointisuunnitelmat ovat valmiit. Osaamistestien (MaKeKo, Allu ja valtakunnalliset kokeet) tulokset aiempaa paremmat.

Operatiivinen tavoite	Mittari ja tavoitetaso
<i>Vapaa-aika- ja hyvinvointipalvelut</i> Nuorisopalveluiden toimintasuunnitelma laaditaan osana muuttoa uuteen nuorisotilaan. Erityisryhmien harrastustoimintaa edistetään yhteistyössä Harrastamisen Suomen mallin ja Wellamo-opiston kanssa. Hyvinvointiraportti, asukaskyselyt ja asiakaspalautekyselyt ohjaavat toimintaa.	Ylioppilaskirjoitusten tulokset ovat edellisvuotta paremmat. Opetuspalvelujen varautumis- ja valmiussuunnitelma on valmis. Jokaisesta koulusta on osallistuttu turvallisuuskoulutukseen. <i>Vapaa-aika- ja hyvinvointipalvelut</i> Nuorisopalveluiden toimintasuunnitelma on laadittu uusiin nuorisotiloihin. Palvelualue järjestää erityisryhmille matalan kynnyksen harrastustoimintaa kaksi ryhmää/vuosi. Hyvinvointiraportti ohjaa toimintaa. Asukas- tai asiakaskysely toteutetaan vuosittain palveluyksiköissä.
Sivistystoimialan vahvuus on osaava ja sitoutunut henkilöstö <i>Varhaiskasvatuspalvelut</i> Nostamme esiin lasten, henkilöstön ja työyhteisön onnistumisia suunnitelmallisesti ja säännöllisesti. Suhtaudumme virheisiin nolostumatta ja niistä oppien. Vahvistamme henkilöstön kokemusta työn vaikuttavuudesta ja arvostuksesta osana kaupunkiorganisaatiota. <i>Opetuspalvelut</i> Jaamme hyviä käytäntöjä ja onnistumisia säännöllisesti. Kehitämme palvelualueita oppivan organisaatioteorian periaatteilla. Vahvistamme henkilöstön osaamista ja kykyä toimia muuttuvissa tilanteissa. <i>Vapaa-aika- ja hyvinvointipalvelut</i> Nostamme esiin henkilöstön ja työyhteisön onnistumisia suunnitelmallisesti ja säännöllisesti.	<i>Varhaiskasvatuspalvelut</i> Olemme luoneet henkilöstöä osallistaen konkreettiset menettelytavat pedagogisten ja toimintakulttuuristen onnistumisten esittelyyn. Työhyvinvointikyselyn väittämän "Koen olevani kaupungin tärkeä työntekijä" itsearvio nousee asteikolla 1-5. <i>Opetuspalvelut</i> Jokainen koulu esittelee vähintään kaksi hyvää käytäntöä tai onnistumista yhteisissä verkostoissa lukuvuoden aikana. Täydennyskoulutuksiin osallistuneiden osuus henkilöstöstä (%). Henkilöstön itsearvio osaamisensa kehittymisestä (asteikko 1-5). <i>Vapaa-aika- ja hyvinvointipalvelut</i> Onnistumisista tiedottaminen on säännöllistä, yhteisissä kokouksissa 10 krt/vuosi.

Henkilöstömäärät

Henkilöstömäärä	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Hallinto	4,1	4,1	3,5	3,5	3,5
Opetuspalvelut	206	200,1	189	186	183
Varhaiskasvatuspalvelut	135	124	125	120	120
Vapaa-aika- ja hyvinvointipalvelut	34,1	36,6	35,5	35,5	35,5

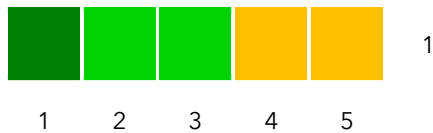
Henkilöstömäärä	TP 2025	TA 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029
Toimiala yht.	379,2	364,8	353	356,7	342

Suoritteet ja tunnusluvut

Suorite, tunnusluku	TP 2025	TA 2026	TA 2027
Lapsia kunnallisten varhaiskasvatuspalvelujen ja esiopetuksen piirissä lkm	490	500	490
Lapsia palvelusetelillä tuotetussa/yksityisessä varhaiskasvatuksessa	160	160	150
Perusopetuksen kustannukset € / oppilas	11 926	11 900	13 860
Perusopetuksen oppilasmäärä	1654	1 620	1 564
Lukiokoulutuksen kustannukset € / oppilas	12 602	13 106	18 490
Opiskelijamäärän keskiarvo	161	160	160
Opetuskiinteistöt	8	7	7
Pääkirjaston ja kirjastoauton käyntikerrat	70 097	71 000	72000
Kokonaislainaus	201 151	200 000	200 000
Kävijät nuorisopalvelujen tapahtumissa sekä asiakasmäärät nuorisotiloissa ja nuorten toiminnoissa	6600	6 000	7000
Etsivän nuorisotyön asiakasmäärä	158	150	150
Taidemuseon kävijämäärä	5224	6 000	6200
Palvelualueen järjestämät tapahtumat	10	200	200
Wellamo-opiston orimattilaiset opiskelijat	1727	1 300	1800
Uimahallin kävijät	71 404	75 000	76000
Kuntosalin kävijät	33 546	35 000	36 000
Liikuntaryhmien kävijät		13 000	13 000
Liikuntaneuvonnan asiakkaat	4275	200	220
Senioripalvelujen järjestämisen toiminnan kävijämäärät	103	4 000	4000

Riskienhallinta

		Vaikutus				
						5
						4
Tod. näk.			1			3
		5	1			2
		1				

Riskiluokka	Riski	Riskiarvo	Hallintatoimenpiteet	Toteuma	Tila
Toiminnallinen riski	Henkilöstön vaihtuvuuden jatkuminen. Henkilöstöllä oleva erityisosaaminen tai hiljainen tieto ei siirry eteenpäin.	Tod. näk.: 3 Vaikutus: 3 9	Henkilöstön hyvinvointiin panostaminen. Esihenkilötyön tukeminen. Perehdytysprosesseista huolehtiminen.		Riskiarvo laskenut
Toiminnallinen riski	Osaavan/kelpoisen henkilöstön rekrytointiongelmien	Tod. näk.: 3 Vaikutus: 3 9	Huolehditaan tehtävien pito-/vetovoimasta olemassa olevien resurssien ja realiteettien puitteissa mahdollisimman hyvin.		Riskiarvo pysynyt ennallaan
Taloudellinen riski	Sisäilma-tms. tilahausteiden realisoituminen ennakoitua nopeampina/akuutteina väistötilatms. tarpeina.	Tod. näk.: 4 Vaikutus: 4 16	Palveluverkkotyö, sisäilmatyöryhmä.		Riskiarvo noussut
Vahinkoriski	Liikuntapalveluiden tiloissa, ryhmissä tai tapahtumissa asiakkaille tai vierailijoille tapahtuvat tapaturmatilanteet.	Tod. näk.: 2 Vaikutus: 3 6	Henkilöstön koulutus, turvallisuusasiakirjojen päivitykset ja turvallisuuskoulutukset		Riskiarvo pysynyt ennallaan
Toiminnallinen riski	Opetus- ja kasvatustoiminnassa syntyvät henkiset ja fyysiset riskitilanteet.	Tod. näk.: 3 Vaikutus: 3 9	Täydennyskoulutukset, toimintatapa- ja työsuojeluohjeistukset		Riskiarvo noussut
Toiminnallinen riski	Epävakaa globaali turvallisuustilanne lisää paikallisia poikkeustilanteita.	Tod. näk.: 3 Vaikutus: 3 9	Varautumisen ja valmiussuunnittelun kehittäminen		Riskiarvo noussut
Taloudellinen riski	Yleinen hintatason nousu ja siitä aiheutuvat kustannusvaikutukset.	Tod. näk.: 3 Vaikutus: 3 9			Ei arvioitu
	Ennakoimaton tila- tai muu tarve opetuksen ja päiväkotitoiminnan yhdistämisessä.	Tod. näk.: 3 Vaikutus: 4 12	Tarkka ja proaktiivinen suunnittelu yksiköiden yhdistämisessä.		Riskiarvo noussut